

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАННЯ ДОХОДІВ ВІД НАДАННЯ ПОСЛУГ ДЛЯ ЦІЛЕЙ ОБЛІКУ

Сидоренко О.О.,

к.е.н., доцент, доцент кафедри
бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Чернігівський національний технологічний університет

В процесі своєї діяльності підприємства досить часто надають послуги іншим юридичним особам, проте види послуг, їх специфіка, тривалість, порядок розрахунків за послуги можуть призводити до різних підходів до їх визнання, що в свою чергу вимагає проведення дослідження щодо порядку їх визнання.

Методологічні засади обліку доходів від надання послуг визначені П(с)БО 15 "Дохід". Згідно з яким "дохід, пов'язаний з наданням послуг, визнається, виходячи зі ступеня завершеності операції з надання послуг на дату балансу, якщо може бути достовірно оцінений результат цієї операції" [1].

Результат операції з надання послуг може бути достовірно оцінений за наявності всіх наведених нижче умов: - можливості достовірної оцінки доходу; - імовірності надходження економічних вигод від надання послуг; - можливості достовірної оцінки ступеня завершеності надання послуг на дату балансу; - можливості достовірної оцінки витрат, здійснених для надання послуг та необхідних для їх завершення [1].

Оцінка ступеня завершеності операції з надання послуг проводиться: - вивченням виконаної роботи; - визначенням питомої ваги обсягу послуг, наданих на певну дату, у загальному обсязі послуг, які мають бути надані; - визначенням питомої ваги витрат, яких зазнає підприємство у зв'язку із наданням послуг, у загальній очікуваній сумі таких витрат. Сума витрат, здійснених на певну дату, включає тільки ті витрати, які відображають обсяг наданих послуг на цю саму дату [1].

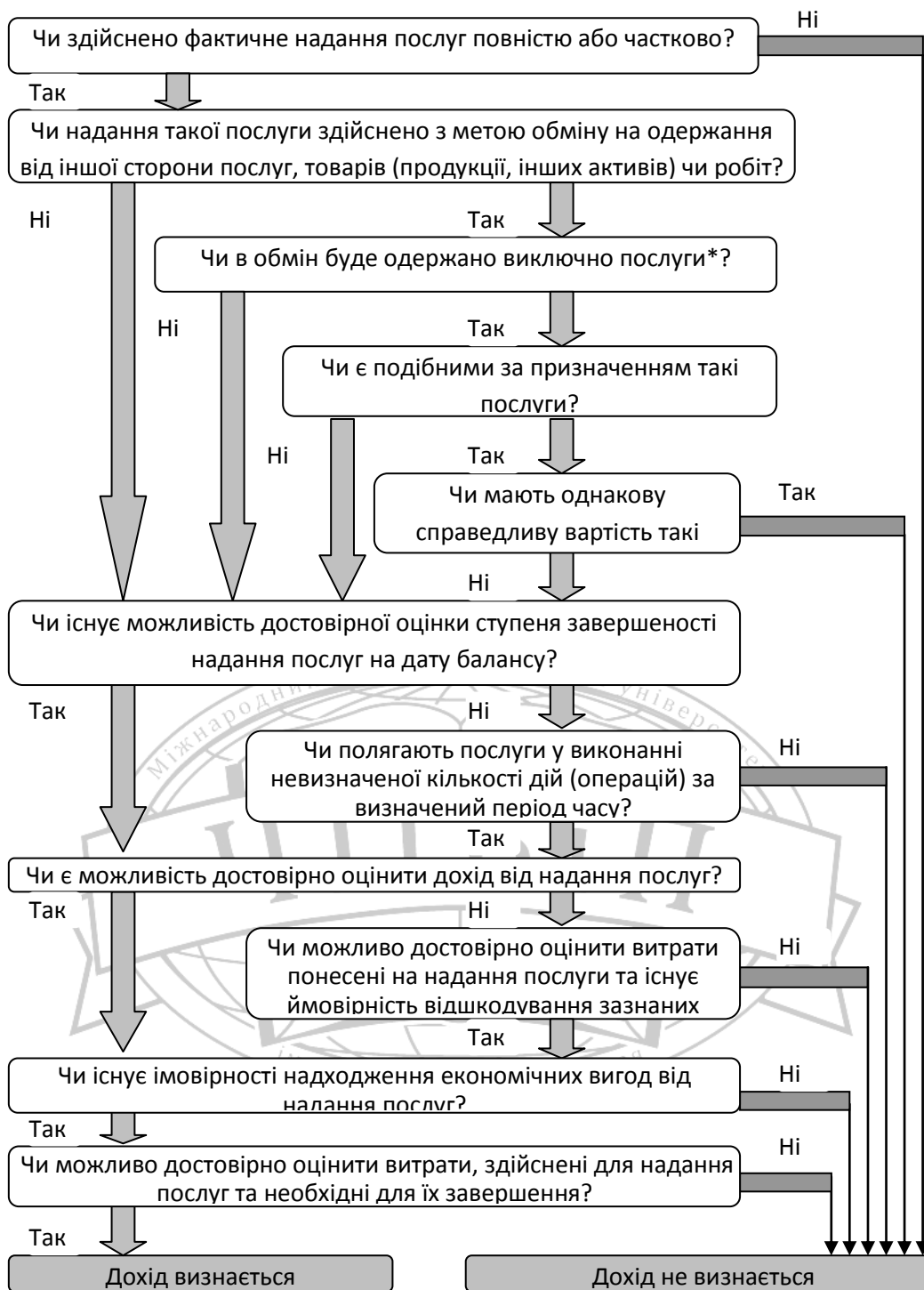
Якщо послуги полягають у виконанні невизначеної кількості дій за визначений період часу, то дохід визначається шляхом рівномірного його нарахування за цей період (крім випадків, коли інший метод краще визначає ступінь завершеності надання послуг) [1].

Якщо дохід (виручка) від надання послуг не може бути достовірно визначений, то він відображається в бухгалтерському обліку в розмірі визначених витрат, що підлягають відшкодуванню. Якщо дохід (виручка) від надання послуг не може бути достовірно оцінений і не існує імовірності відшкодування зазначених витрат, то дохід не визнається, а зазначені витрати визнаються витратами звітного періоду. Якщо надалі сума доходу буде достовірно оцінена, то дохід визнається за такою оцінкою [1].

Дохід не визнається, якщо здійснюється обмін продукцією (товарами, роботами, послугами та іншими активами), які є подібними за призначенням та мають однакову справедливую вартість [1]. Отже, аналіз вище наведених норм бухгалтерського законодавства дає змогу зробити висновок, працівнику облікового апарату при визнанні доходів від надання послуг необхідно врахувати велику кількість критеріїв.

У зв'язку з цим, нами було розроблено дерево прийняття рішень щодо визнання доходів від надання послуг, залежно від їх виду та інших обставин що можуть вплинути на процес їх визнання, яке наведено на рисунку 1.

Висновок: питання визнання доходів від надання послуг слід постійно досліджувати у зв'язку з появою нових видів послуг, розширенням інноваційної діяльності підприємств України в сфері послуг, науково-технічним прогресом та наявністю у методико-теоретичному забезпеченні значної кількості критеріїв, які необхідно брати до уваги в процесі визнання доходів від надання послуг.

* в окремих випадках обидві сторони угоди можуть по різному сприймати одну і ту ж подію, одні назвуть послугами, а інші роботами, в такому випадку при визнанні доходу необхідно користуватись принципом превалювання сутності над формою

Джерело: власна розробка автора

Рисунок 1. Дерево рішень щодо визнання доходів від надання послуг

З огляду на вказане, в роботі було розроблено дерево прийняття рішень щодо визнання доходів від надання послуг. На нашу думку використання розробленого нами дерева рішень значно спростить процес прийняття рішення обліковим працівником підприємства щодо визнання чи не визнання доходу від наданих послуг, а також буде забезпечувати підґрунтя для надання повної, правдивої та неупередженої інформації в обліку та звітності.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджене наказом Міністерства фінансів України № 290 від 29.11.1999 р.